

F. t. l. vedr. gravfreden ved vraget efter passagerskibet »M/S Estonia«

den svenske regering. Efter artikel 3 træder overenskomsten for det tiltrædende land i kraft, når dette land deponerer sit tiltrædelsesinstrument hos den svenske regering.

2.2. Svensk, finsk og estisk lovgivning om beskyttelse af gravfreden ved vraget efter »M/S Estonia«

Sverige:

Den svenske lov om beskyttelse af gravfreden ved vraget efter »M/S Estonia« trådte i kraft den 1. juli 1995.

Ifølge loven må der ikke foretages dykning og anden undervandsvirksomhed i vraget efter »M/S Estonia« eller inden for det beskyttede område. Strafferammen for den, der med forsæt overtræder forbudet, er den samme som for krænkelse af gravfreden i den svenske straffelov, dvs. bøde eller fængsel indtil 2 år.

Bestemmelsen indebærer, at enhver virksomhed, der foretages i strid med loven, er strafbar. Det kræves ikke, at der kan føres bevis for, at gravfreden i det konkrete tilfælde er blevet forstyrret.

Loven fastsætter i øvrigt særlige bestemmelser med henblik på at kunne strafforfølge lovovertrædelser, der er begået på det åbne hav, ved svenske domstole. I forarbejderne til loven anføres det i den forbindelse, at det i praksis kan være vanskeligt at gennemføre en retssag i Sverige, når vedkommende fremmede fartøj ikke anløber svensk havn m.v., idet der efter folkeretten gælder et forbud for en stat mod at udøve myndighed over andre staters skibe på det åbne hav.

Finland:

Den finske lov om beskyttelse af gravfreden ved vraget efter »M/S Estonia« trådte ligeledes i kraft den 1. juli 1995.

Ifølge loven er dykning på det fredede område forbudt. På det fredede område må der endvidere ikke foretages foranstaltninger for at optage omkomne eller genstande fra vraget eller havbunden. Freden ved vraget må heller ikke på anden måde forstyrres. Strafferammen for overtrædelse af loven er den samme som for forstyrrelse af gravfreden i den finske straffelov, dvs. bøde eller fængsel indtil 1 år.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen vil den finske straffelovgivning kunne anvendes på overtrædelser, som en finsk statsborger begår uden for Finland. Det samme gælder overtrædelser, som begås på et finsk fartøj, eller som en udlænding begår uden for Finland, hvis forbrydelsen er begået inden for et område, hvor ingen stats lovgivning gælder.

Estland:

Estland har ikke som Sverige og Finland vedtaget en særlov om »M/S Estonia«, men har den 28. juni 1995 vedtaget en ændring af den estiske straffelovs § 199 om gravplyndring m.v., således, at den også omfatter enhver dykning og andre aktiviteter med det formål at bjerge ofre fra et skibsvrag eller genstande fra et vrage eller havbunden. Strafferammen for overtrædelse af bestemmelsen er bøde eller fængsel indtil 3 år.

3. Gældende ret

3.1. Efter straffelovens § 139, stk. 1, straffes den, som krænker gravfreden eller gør sig skyldig i usømmelig behandling af lig, med bøde eller hæfte eller med fængsel indtil 6 måneder.

Bestemmelsen er udformet i overensstemmelse med forslaget i Straffelovskommissionens betænkning af 1923. Om bestemmelsens anvendelsesområde hedder det i betænkningen bl.a., jf. sp. 243-244:

»... Kommissionen har anset det for rettest at beholde det i nugældende Straffelov benyttede udtryk »Gravfreden«, der klart tilkendegiver, at der her er tale om en Forbrydelse mod den offentlige Orden og Fred. I Klasse med Krænkelse af Gravfreden har man som en ny Bestemmelse i dansk Ret stillet, at nogen gør sig skyldig i usømmelig Behandling af Lig... Efter Kommissionens Opfattelse falder under Bestemmelsen enhver Handling, der krænker Freden for den afdødes Legeme eller legemlige Rester eller Stedet, hvor disse er anbragt. Ved den skete Tilføjelse er præciseret, at det ikke er afgørende, om Liget er i nogens Varetægt. Bestemmelsen finder f.Eks. ogsaa Anvendelse paa Strandvaskere... Gravfreden er ikke bunden til Forudsætninger om Jordfæstelse paa Kirkegaard eller lignende. Urner med Afdødes Aske maa saaledes i lige Grad nyde Beskyttelse efter Bestemmelsen. Endvidere er Bestemmelsen anvendelig ikke blot overfor Mishandling af eller forargelige Raaheder overfor et Lig, men ogsaa overfor Forstyrrelser, Beskadigelser eller Ødelæggelse af Gravstedet eller Stedet, hvor Askeurner er anbragt, og overfor Forstyrrelser af Mindesmærker anbragte paa de anførte Steder...«

Om fortolkningen af udtrykkene »gravfred« og »usømmelig behandling af lig« kan endvidere henvises til Vagn Greve m.fl.: Kommenteret Straffelov. Speciel del (6. udg. 1997), s. 79, og S. Hurwitz: Den danske kriminalret. Speciel del (1955), s. 314-15. Sidstnævnte sted anføres bl.a.:

»Gravfreden er den fred, hvormed samfundet omgiver afdødes bisættelsessted, hvad enten der er tale om jordfæstelse på kirkegård eller andetsteds, eller an-